

7.6.1946/436

Katso tekijänoikeudellinen huomautus käyttöehdoissa.

Työehtosopimuslaki 7.6.1946/436

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1§

Työehtosopimus tämän lain tarkoittamassa mielessä on sopimus, jonka yksi tai useampi työnantaja taikka rekisteröity työnantajain yhdistys tekee yhden tahi useamman rekisteröidyn työntekijän yhdistyksen kanssa ehdoista, joita työsuhteissa tai työsuhteissa muuten on noudatettava.

Työnantajain yhdistyksellä tässä laissa tarkoitetaan yhdistystä, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu työnantajain etujen, ja työntekijäin yhdistyksellä yhdistystä, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu työntekijäin etujen valvominen työsuhteissa.

2§ (26.1.2001/58)

Työehtosopimus on tehtävä kirjallisesti. Sopimus syntyy myös siten, että sen sisältö merkitään sopimuspuolten välisessä neuvottelussa laadittavaan pöytäkirjaan, joka todetaan yhteisesti sovitulla tavalla oikeaksi.

Sopimukseen osallisen työnantajapuolen on kuukauden kuluessa sopimuksen allekirjoittamisesta toimitettava se jäljennöksenä sekä sähköisesti työsuojelusta ja sen valvonnasta vastaavalle ministeriölle. Valtakunnalliseen työehtosopimukseen osallisen työnantajapuolen on lisäksi toimitettava mainitulle viranomaiselle tiedot jäsenyritystensä määrästä sekä näiden palveluksessa olevien työntekijöiden määrästä ryhmiteltynä heidän työsuhteissaan sovellettavien työehtosopimusten mukaisesti. Jos yksittäinen työnantaja sopii erikseen kirjallisesti 1 §:n 2 momentissa tarkoitetun työntekijäyhdistyksen kanssa noudattavansa valtakunnallisen työehtosopimuksen määräyksiä, on hänenkin toimitettava edellä tarkoitetulle viranomaiselle selvitys solmimansa sopimuksen piiriin kuuluvien työntekijöidensä määrästä.

Jos työnantaja, työnantajien yhdistys tai työntekijöiden yhdistys jälkeinpäin yhtyy tai yrityksen haltija 5 §:n mukaan tulee osalliseksi työehtosopimukseen taikka jos työehtosopimus joihinkin tai kaikkiin nähden lakkaa olemasta voimassa, on sopimukseen osallisen työnantajapuolen toimitettava ilmoitus siitäkin kuukauden kuluessa 2 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle.

Valtakunnalliseen työehtosopimukseen osallisen työntekijäpuolen on toimitettava jäsentietonsa 2 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle työssä olevista työntekijöistä ryhmiteltynä heidän työsuhteissaan sovellettavien työehtosopimusten mukaisesti.

3§

Työehtosopimuksen, jota ei ole tehty määräajaksi, voi sopimukseen osallinen, mikäli irtisanomisajasta ei ole toisin sovittu, milloin tahansa irtisanoa päättymään kolmen kuukauden kuluttua. Pitemmäksi ajaksi kuin neljäksi vuodeksi tehty työehtosopimus on neljän vuoden kuluttua voimassa niinkuin työehtosopimus, jonka voimassaoloaikaa ei ole määrätty.

Irtisanominen on toimitettava kirjallisesti.

4§

Työehtosopimukseen ovat sidotut:

1) ne työnantajat ja yhdistykset, jotka ovat työehtosopimuksen tehneet tai jotka jälkeinpäin ovat aikaisempien

sopimukseen osallisten suostumuksella kirjallisesti siihen yhtyneet;

2) ne rekisteröidyt yhdistykset, jotka yhdessä tai useammassa asteessa ovat edellisessä kohdassa mainittujen yhdistysten alayhdistyksiä; ja

3) ne työnantajat ja työntekijät, jotka ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet sopimukseen sidotun yhdistyksen jäseniä; ja noudattakoot nämä työnantajat ja työntekijät toistensa kanssa tehtävissä työsopimuksissa työehtosopimuksen määräyksiä.

Työnantaja, jota työehtosopimus sitoo, älköön sen soveltamisalalla tehkö sopimuksen ulkopuolellakaan olevan, työehtosopimuksen tarkoittamaa työtä suorittavan työntekijän kanssa työsopimusta ehdoilla, jotka ovat ristiriidassa työehtosopimuksen kanssa.

Mitä 1 ja 2 momentissa on sanottu, on kuitenkin noudatettava ainoastaan sikäli kuin yhdistys, työnantaja tai työntekijä ei ole sidottu aikaisempaan, toisin ehdoin tehtyyn työehtosopimukseen sekä mikäli ei työehtosopimuksessa itsessään ole sen sitovaisuuspiiriä rajoitettu.

5§

Jos jonkin yrityksen haltija on ollut työehtosopimukseen osallinen tai muuten sidottu, siirtyvät hänen seuraajalleen kaikki ne oikeudet ja velvollisuudet, jotka edeltäjällä työehtosopimuksen mukaan oli.

6§

Jos työsopimus joiltakin osiltaan on ristiriidassa siinä noudatettavan työehtosopimuksen kanssa, on työsopimus näiltä osiltaan mitätön ja niiden sijasta käyvät noudatettaviksi työehtosopimuksen vastaavat määräykset.

7§

Työehtosopimukseen sidottu työnantaja ja työntekijä, joka tietensä rikkoo tai jonka olisi perustellusti pitänyt tietää rikkovansa työehtosopimuksen määräyksiä, voidaan tuomita siitä maksamaan, työnantaja enintään 23 500 euron ja työntekijä enintään 230 euron hyvityssakko. (26.10.2001/864)

Hyvityssakkoon tuomitsemista voidaan toistaa, kunnes työehtosopimuksen vastainen asiointila on poistettu.

Nämä määräykset voidaan työehtosopimuksessa poistaa tai muuttaa.

8§

Työehtosopimus velvoittaa siihen osallisia tai muuten sidottuja yhdistyksiä ja työnantajia, niin myös yhdistyksiä, joiden jäsenet tai 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainitut yhdistykset ovat yhdistyksen suostumuksella tehneet työehtosopimuksen, välttämään kaikkia työtaistelutoimenpiteitä, jotka kohdistuvat työehtosopimukseen kokonaisuudessaan tai johonkin sen yksityiseen määräykseen. Sopimukseen sidotut yhdistykset ovat sitä paitsi velvolliset huolehtimaan siitä, että myöskin niiden alaiset yhdistykset, työnantajat ja työntekijät, joita sopimus koskee, välttävät sellaisia taistelutoimenpiteitä eivätkä muutoinkaan riko työehtosopimuksen määräyksiä.

Työehtosopimukseen osallisen yhdistyksen katsotaan laiminlyöneen 1 momentissa tarkoitetun valvontavelvollisuutensa, mikäli selvää ja riidatonta työehtosopimuksen määräystä ei ole sovellettu työehtosopimukseen osallisten yhdistysten yksimielisen kannan mukaisesti eikä väärää soveltamista olosuhteet huomioon ottaen nopeasti korjata, kun se on tullut yhdistyksen tietoon. (7.9.1984/660)

9§

Työehtosopimukseen osallisen tai muutoin sidotun yhdistyksen ja työnantajan, joka ei täytä sopimuksesta johtuvia, 8 §:ssä mainittuja velvollisuuksiaan on, jollei työehtosopimuksessa ole toisin määrätty, vahingonkorvauksen asemesta maksettava hyvityssakko. Tämä hyvityssakko ei saa olla 23 500 euroa suurempi. (26.10.2001/864)

Jos työehtosopimuksen määräyksen rikkominen käsittää sopimukseen perustuvan rahasuorituksen maksamatta jättämisen, voidaan rikkoja myös velvoittaa rahamäärän maksamiseen.

10 § (6.6.1986/424)

Hyvityssakkoon tuomittaessa on otettava huomioon kaikki esiin tulleet asianhaarat, kuten vahingon suuruus, syyllisyyden määrä, toisen osapuolen rikkomukseen mahdollisesti antama aihe ja yhdistyksen tai yrityksen koko. Erityisestä syystä voidaan hyvityssakko jättää tuomitsematta.

Tuomittu hyvityssakko menee, jollei työehtosopimuksessa ole toisin määrätty, vahinkoa kärsineelle, milloin omaisuusvahinkoa on syntynyt, mutta muuten sille asianosaiselle, jonka vaatimuksesta tuomio on annettu. Jos hyvitysmäärään oikeutettuja asianosaisia on useampia, tuomiossa on määrättävä, huomioon ottamalla kunkin niistä tai niiden jäsenten ja edustettavien kärsimän vahingon suuruus, miten tuomittu määrä on mainittujen asianosaisten kesken jaettava.

11 §

Jos työehtosopimuksen määräyksiä on niin olennaisesti rikottu, ettei toisilta sopimukseen sidotuilta kohtuudella voida vaatia sopimussuhteen jatkamista, voidaan työehtosopimus julistaa heti purkautuneeksi.

Jos toisella puolella työehtosopimukseen osallisia on useampia ja sopimus jotakin heistä vastaan ajetun kanteen johdosta on julistettu purkautuneeksi, voidaan sopimus kahden viikon kuluessa irtisanoa muihinkin nähden.

Jos työehtosopimus on julistettu purkautuneeksi ja samalta puolelta kuin se, joka kannetta on ajanut, toinenkin on ollut sopimukseen osallinen, olkoon tällä oikeus kahden viikon kuluessa irtisanoa sopimus.

Näin irtisanottu sopimus lakkaa heti voimassa olemasta.

12 §

Työehtosopimukseen sidottujen työnantajain on pantava työehtosopimus nähtäville sen alaisille työpaikoille.

13 §

Työnantaja, joka laiminlyö 12 §:ssä säädetyn velvollisuutensa, rangaistakoon enintään kymmenellä päiväsakolla.

13 a § (26.10.2001/864)

Edellä 7 ja 9 §:ssä mainitut rahamäärät tulee valtioneuvoston asetuksella tarkistaa kolmivuotiskausittain rahan arvon muutosta vastaavasti.

14 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1946, ja sillä kumotaan 22 päivänä maaliskuuta 1924 annettu työehtosopimuslaki (88/24).

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen: 7.9.1984/660:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneeseen työehtosopimuksen määräyksen rikkomiseen ja työtaistelutoimenpiteeseen sovelletaan aikaisempaa lakia.

HE 39/84, sosvk.miet 9/84, svk.miet 89/84

6.6.1986/424:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneeseen työehtosopimuksen määräyksen rikkomiseen ja työtaistelutoimenpiteeseen sovelletaan aikaisempaa lakia.

HE 248/85, sosvk.miet 6/86, svk.miet 43/86

1.12.1989/1052:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1990 ja sitä sovelletaan voimaantulon jälkeen tehtyihin työehtosopimuksiin ja voimaantulon jälkeen tapahtuvista sopimukseen osallisten muutoksista tehtäviin ilmoituksiin.

HE 134/89, sosvk.miet. 20/89, svk.miet. 131/89

8.1.1993/23:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1993.

HE 328/92, TyVM 14/92

17.12.1993/1274:

12.12.1996/1053:

10.1.1997/14:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1997.

HE 178/1996, TyVM 15/1996, EV 176/1996

26.1.2001/58:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2001.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevaan työehtosopimukseen sidotun työnantajapuolen on toimitettava työehtosopimus sähköisesti työsuojelun valvonnasta vastaavalle ministeriölle kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Vastaavasti valtakunnalliseen työehtosopimukseen osallisen työnantaja- ja työntekijäpuolen on toimitettava 2 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitetut tiedot työsuojelun valvonnasta vastaavalle ministeriölle kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

HE 157/2000, TyVM 13/2000, EV 215/2000

26.10.2001/864:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Päätös tämän lain mukaisesta hyvityssakon määrästä voidaan antaa euromääräisenä jo ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 108/2001, TyVM 6/2001, EV 115/2001